

Informacja prasowa

21 marca 2024 r.

Donald Tusk przeciwko odbudowie zasobów przyrodniczych. To wbrew przedwyborczym deklaracjom – wskazują organizacje pozarządowe

Na wtorkowej konferencji prasowej Premier Donald Tusk ogłosił, że zamierza zablokować prawo odbudowy zasobów przyrodniczych (Nature Restoration Law). Ta krótkowzroczna decyzja, podjęta w obliczu aktualnych protestów rolników, jest bardzo złą informacją zarówno dla rolników, mieszkańców i mieszkank miast, jak i dla naszych kieszeni. Podczas głosowania w Radzie UE w poniedziałek 25 marca br. głos polskiego rządu może być decydujący.

Paradoks zapowiedzi Premiera, mającej uspokoić nastroje w trakcie protestów rolników polega na tym, że rolnictwo – jeden z kluczowych sektorów gospodarki naszego kraju – opiera się na zasobach przyrody, takich jak zdrowe gleby, woda, różnorodność biologiczna, w szczególności owady zapylające. Rozporządzenie w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych (Nature Restoration Law, NRL) to prawo, którego celem jest odbudowa tych zasobów, a w konsekwencji dbałość o nasze bezpieczeństwo żywnościowe.

Rozporządzenie ma być odpowiedzią na jedno z najpoważniejszych zagrożeń dla stabilnej przyszłości Europy: utratę różnorodności biologicznej oraz kryzys klimatyczny [1]. W NRL pojawiają się działania mające na celu odbudowę zasobów przyrody, które do 2030 r. obejmą łącznie co najmniej 20% obszarów morskich i lądowych Unii Europejskiej, a do 2050 r. – wszystkie ekosystemy wymagające odbudowy. Efektem wdrożenia prawa będzie m.in. zmniejszenie ryzyka suszy i powodzi, a w konsekwencji zmniejszenie miliardowych strat w rolnictwie powodowanych zmianą klimatu [2]. Jednocześnie, rozporządzenie nie nakłada żadnych zobowiązań ani ograniczeń na gospodarstwa rolne, ani właścicieli gruntów. Paradoksalnie, w przypadku odrzucenia NRL jednymi z największych przegranych będą rolnicy.

Przewidziana w rozporządzeniu odbudowa ma dotyczyć nie tylko obszarów rolniczych, ale także lasów, rzek, mórz, mokradeł, i co ważne – miast. Ostateczna treść rozporządzenia, ustalona w listopadzie ubiegłego roku, jest kompromisem wypracowanym w ramach trójstronnych negocjacji między najważniejszymi instytucjami UE: Komisją Europejską, Parlamentem Europejskim oraz Radą UE, czyli przedstawicielami rządów państw członkowskich.

Za przyjęciem rozporządzenia opowiedziała się nowo powołana Państwowa Rada Ochrony Przyrody, będąca organem opiniotwórczo-doradczym w zakresie ochrony przyrody przy Ministrze. W swojej pierwszej opinii Rada wskazuje, że "projektowana regulacja będzie korzystna dla skutecznej ochrony polskiej przyrody, a jednocześnie może przynieść znaczące pozytywne skutki ekonomiczne. W związku z tym Rada rekomenduje poparcie tego projektu przez Polskę podczas głosowania na forum Rady UE".

Najwięcej dyskusji wywoływał zapis dot. działań zmierzających do renaturyzacji osuszonych torfowisk, dlatego ambicje zostały mocno obniżone. Obowiązkiem odtwarzania ma być objęte 30% takich obszarów do 2030 r. (z czego ¼ ma być ponownie nawodniona), 40% do 2040 r. (1/3 ponownie nawodniona), 50% do 2050 r. (1/3 ponownie nawodniona). W debacie publicznej pojawiały się głosy, że w wyniku ponownego nawodnienia Polska może stracić 700 tys. ha użytków rolnych, co jest zwyczajnym mitem. W Polsce jest około 900 tys. ha osuszonych torfowisk użytkowanych rolniczo. Powierzchnia osuszonych torfowisk, które powinny zostać ponownie nawodnione w kolejnych latach zgodnie z NRL wynosi odpowiednio: 2030 – 68 tys. ha, 2040 – 120 tys. ha, 2050 – 150 tys. ha. Cele NRL w zakresie nawodnienia torfowisk Polska może wdrożyć na gruntach Skarbu Państwa i / lub w parkach narodowych. W samym Biebrzańskim Parku Narodowym jest około 40 tys. ha torfowisk w dużej mierze użytkowanych rolniczo, niebędących tzw. siedliskami przyrodniczymi Natura 2000. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa ma w swoim zarządzie około 100 tys. ha gruntów na osuszonych torfowiskach. To pokazuje, że do 2050 wystarczy działać na gruntach Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa i w parkach narodowych, żeby wypełnić cele NRL w zakresie nawodnienia torfowisk.

Do celów związanych z ponownym nawodnieniem torfowisk dopisano dużo „bezpieczników”, które uzależniają działania odbudowy ekosystemów rolniczych od potrzeb społecznych i gospodarczych oraz dają możliwość decydowania o zakresie odbudowy państwom członkowskim. Rozporządzenie przewiduje również możliwość zawieszenia wdrażania przepisów dotyczących ekosystemów rolniczych na okres do jednego roku. Każdy kraj członkowski UE będzie przygotowywał własny krajowy plan odbudowy, w którym opracuje działania do wykonania, zgodne z potrzebami, w tym również potrzebami rolników.

Finalnym, a zarazem kluczowym etapem prac nad prawem jest głosowanie Rady UE 25 marca, które miało być formalnością, niezbędną do wejścia uzgodnionego rozporządzenia w życie. Jednak w obliczu protestów rolników przeciwko innym elementom Europejskiego Zielonego Ładu Premier Donald Tusk zapowiedział, że Polska nie poprze NRL w poniedziałkowym głosowaniu, pomimo rekomendacji Minister Pauliny Hennig-Kłoski poparcia odbudowy zasobów przyrodniczych.

W ocenie przyrodniczych organizacji pozarządowych odrzucenie Nature Restoration Law będzie zaprzepaszczeniem historycznej szansy na poprawę zdrowia Europejczyków, zabezpieczenia stabilnych warunków do produkcji żywności i zapewnienia długofalowego rozwoju europejskiej gospodarki. Szansę tę dostrzegły liczne i różnorodne grupy interesu z Polski i Europy: branża energetyki wiatrowej [3] oraz słonecznej [4], naukowcy [5], progresywni rolnicy [6], myśliwi [7], instytucje finansowe [8], europejscy burmistrzowie [9], oraz rosnąca liczba firm i stowarzyszeń biznesowych [10]. Ponadto, około 1 200 000 osób wyraziło poparcie dla Nature Restoration Law w ramach różnych kampanii.

Organizacje pozarządowe wielokrotnie zwracały się do polskiego rządu z apelem o poparcie Nature Restoration Law – ostatnio w skierowanym do Ministerstwa Klimatu i Środowiska liście podpisanym przez ponad 50 polskich organizacji pozarządowych [11]. 25 marca będzie poważnym testem odpowiedzialnego przywództwa polityków sprawujących władzę w państwach UE, w tym w Polsce. Polski rząd może podtrzymać szkodliwe i krótkowzroczne stanowisko poprzedników z PiS lub zrealizować obietnice, które złożył milionom Polek i Polaków przed wyborami parlamentarnymi w ubiegłym roku. Zarówno ugrupowanie

Premiera Donalda Tuska, jak i macierzysta partia Ministry Klimatu i Środowiska Pauliny Hennig-Kloski szły do wyborów z ochroną i odbudową przyrody na szczycie listy politycznych priorytetów ujętych w 100 konkretach czy umowie koalicyjnej. W najbliższy poniedziałek okaże się, czy nie zawiodą zaufania swoich wyborców i wyborczyń.

***

Komentarze organizacji pozarządowych:

Trudno znaleźć wśród decyzji politycznych bardziej jaskrawy przykład zderzenia potrzeb długofalowych i doraźnych. Apelujemy, by nie iść za wzrostem słupków poparcia na potrzeby chwili, rezygnując z dalekowzroczonej polityki mającej zapewnić nam stabilność – także gospodarczą – w przyszłości – mówi Justyna Choroś z Ogólnopolskiego Towarzystwa Ochrony Ptaków.

Szacuje się, że 10% środków UE ma być w roku 2027 wydatkowanych na cele związane z ochroną przyrody i środowiska. Dlatego rezygnacja z odbudowy zasobów przyrodniczych, poprawy stanu siedlisk może w praktyce oznaczać utratę sporych środków finansowych, co będzie miało przełożenie na ocenę gospodarności obecnego rządu – zauważa Adam Bohdan z Fundacji Dzika Polska.

Nature Restoration Law ma potencjał, by każdego roku osłonić nas przed tysiącami przedwczesnych śmierci spowodowanych falami upałów, miliardowymi stratami w rolnictwie, wzrostami cen żywności czy turbulencjami w gospodarce spowodowanymi kryzysem klimatycznym. Niestety ta wizjonerska, a jednocześnie głęboko pragmatyczna inicjatywa może na naszych oczach paść ofiarą politycznej krótkowzroczności. Wierzymy, że polskie władze podczas głosowania w Radzie UE staną w obronie interesów swoich wyborców i wyborczyń i zagłosują za bezpieczną przyszłością Europy – mówi Marta Klimkiewicz z Fundacji ClientEarth Prawnicy dla Ziemi.

Polski Instytut Ekonomiczny oszacował, że 6,5 mld PLN mogą być warte plony, które tracimy przeciętnie co roku w wyniku susz. Najłatwiejszy, najtańszy i najbardziej efektywny sposób zapobiegania suszy, jak i powodzi, to inwestycja w tak zwane rozwiązania oparte na przyrodzie. Prawo odbudowy zasobów przyrodniczych, NRL, ma na celu wdrażać takie działania. Brak poparcia dla NRL, w konsekwencji brak działań zapobiegawczych spowoduje, że koszty suszy będą z roku na rok coraz wyższe. Na decyzji polityków stracą rolnicy, a wszyscy będziemy obciążeni ryzykiem coraz wyższych cen żywności i inflacją – mówi Dariusz Gatkowski z WWF Polska.

Dodatkowe informacje:

Brief ws NRL: [link](#)

List ponad 50 organizacji do MKiŚ w spr. NRL: [link](#)

Stanowisko Państwowej Rady Ochrony Przyrody: [link](#)

Osoby do kontaktu:

- Dariusz Gatkowski, WWF Polska, dgatkowski@wwf.pl, tel. 785 851 401
- Marta Klimkiewicz, ClientEarth Prawnicy dla Ziemi, mklimkiewicz@clientearth.org, tel. 502 175 403
- Justyna Choroś, Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, justyna.choros@otop.org.pl, tel. 573 790 895
- Adam Bohdan, Fundacja Dzika Polska, tel. 532 284 313

Źródła:

[1]

https://conbio.org/images/content_groups/Europe/POLISH_Scientists_support_Green_Deal_and_reject_attack_on_SUR_and_NRL.pdf

[2] Markiewicz, J., Ogórek, S. (2022), Gospodarcze koszty suszy dla polskiego rolnictwa, Working Paper, nr 3, Polski Instytut Ekonomiczny, Warszawa.

https://pie.net.pl/wp-content/uploads/2022/11/PIE_Gospodarcze-koszty-suszy-dla-polskiego-rolnictwa

[3]

<https://windeurope.org/newsroom/press-releases/nature-restoration-and-wind-energy-go-hand-in-hand/>

[4]

<https://www.solarpowereurope.org/press-releases/statement-solar-nature-s-best-friend-1>

[5]

https://static1.squarespace.com/static/5f241700a3b9e7503c42710c/t/647783579a4344473dbbe203/1685554007289/Scientists+support+EU+nature+restoration_31May2023.pdf

[6] <https://forumforag.com/article/madrid-call-to-action>

[7] <https://www.face.eu/2023/06/european-hunters-make-history-with-the-signforhunting-campaign>

[8]

<https://www.ecb.europa.eu/press/blog/date/2023/html/ecb.blog230608~5cffb7c349.en.html>

[9] <https://eurocities.eu/latest/joint-letter-on-nature-restoration>

[10]

<https://www.wwf.eu/?10840916/More-than-90-corporations-make-the-business-case-for-the-new-law-to-restore-nature>

[.pdf](#)

[11] https://koalycja10.pl/wp-content/uploads/2024/03/2024-03-15_pismo_MKiS_NRL_IG-1.pdf